

ÇEVİK AVUKATLIK BÜROSU
ANTALYA

Yargıtay

Hukuk Genel Kurulu

Esas : 2006/4-238

Karar : 2009/493

Tarih : 11.11.2009

* HAKSIZ FİİLDEN KAYNAKLANAN MADDİ-MANEVİ TAZMİNAT DAVASI

* ZARARIN YABANCI PARA ÜZERİNDEN GERÇEKLEŞMESİ

* TAZMİNATIN YABANCI PARANIN FİİLİ ÖDEME GÜNÜNDEKİ KUR ÜZERİNDEN TAHSİLİNE KARAR VERİLMESİ GEREKTİĞİ

Özet: Haksız fiil nedeniyle tazminat isteminde, zarar DM üzerinden gerçekleştiğine göre davacıların tazminat alacağıının da aynı para üzerinden gerçekleşeceği göz önüne alınarak; davacıların zararının istedikleri yabancı ülke parası üzerinden belirlenerek bunun fiili ödeme günündeki kur üzerinden tahsiline karar verilmesi gerekir.

Taraflar arasındaki "Maddi ve Manevi tazminat" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; Antalya Asliye 4. Hukuk Mahkemesince davanın kısmen kabulüne dair verilen 09.06.2004 gün ve 2001/75 E-2004/280 K.sayılı kararın incelenmesi davacılar vekiliyle davalılardan AS-KA A.Ş vekili tarafından istenilmesi üzerine, Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 01.02.2005 gün ve 2004/16239-2005/620 sayılı ilamı ile; (...Dava, trafik kazasından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir.

Mahkemece 15.10.1999 tarihinde verilen karar Dairemizce 22.06.2000 tarihinde davacılar yararına bozulmuştur. Karar düzeltme isteminin reddedilmesinden sonra yapılan ilk duruşma sonucunda verilen ara kararıyla, bozma ilamının 2/a maddesine direnilmesine, diğer maddelerine uyulmasına karar verilmiştir. Ne var ki bu hüküm üzerine direnme kararı yazılması gerekirken sanki hiç direnme kararı verilmemiş gibi yargılamaya devam etmiş ve sonuçta bozmaya uyulma doğrultusunda hüküm kurulmuştur.

Bozmanın 2/a maddesine direnilmekle, davalı yararına usulü kazanılmış hak doğmuştur. Mahkeme bu direnme üzerine, direnme kararının yazılıp gerekli usulü işlemlerin yapılması ve sonucunun beklenmesinden sonra bir karar verilmesi gerekirken bu hususun gözetilmeden yargılamaya devam edilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir...) gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda, mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

TEMYİZ EDEN : Davacılar vekiliyle davalı AS-KA A.Ş vekili

HUKUK GENEL KURULU KARARI

Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve direnme kararının verildiği tarih itibarıyla H.U.M.K.nun 2494 sayılı Yasayla değişik 438/II. fıkrası

ÇEVİK AVUKATLIK BÜROSU
ANTALYA

hükmü gereğince duruşma isteğinin reddine karar verilip dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra gereği görüşüldü:

Dava, haksız fiil (trafik kazası) nedeniyle maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir.

Davacılar vekili; F. Alman uyruklu davacıların, davalı Ali Gökçek idaresindeki ticari takside yolcu olarak Antalya-Serik istikametinde seyretmekte iken diğer davalı Sabri Akman idaresindeki kamyonetle ticari taksinin çarpışması sonucu yaralandıklarını, davacıların ilk tedavilerine Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde başladıktan sonra, Almanya'da tedavilerine devam edildiğini; iş göremezlik hallerinin Adli Tıp raporlarında gösterilen süreleri aştığını, davacıların vücut bütünlüklerinin bozulduğunu ve kazadan dolayı elem ve bedensel ıstırap duyduklarını ileri sürerek; davacı Eugen Krey'in kazadan sonra sol kolunun kırılması nedeniyle 8 hafta boyunca iş göremez halde bulunması nedeniyle kazanç kaybı, davacıların boşa giden tatil masrafları, tedavi masrafları, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde yatılı tedavi nedeniyle katılım payları ve yol masrafları olmak üzere toplam 23.040-DM maddi tazminatla davacı Liselotte Krey için 20.000.-DM ve diğer davacı Eugen Krey için 12.000-DM manevi tazminatın aynen ya da fiili ödeme günündeki Türk Lirası rayici üzerinden (sigorta şirketinden belirlenen miktarlarla sınırlı olmak üzere) davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Mahkemenin, taraflar arasında bir sözleşme bulunmadığı, haksız fiilden kaynaklanan olay nedeniyle davacıların yabancı para cinsinden tazminat talebinde bulunamayacakları" gerekçesiyle ve maddi tazminat hesabı dava tarihindeki TL bazında yapılmak suretiyle, "Her iki davacı yönünden 1.223.037.300-TL maddi tazminatla davacı Eugen Krey için 300.000.000-TL, diğer davacı Lisolette Krey için 1.000.000.000-TL manevi tazminatın davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline" dair verdiği karar, Özel Daire'ce; "1- Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı kanıtlarla yasaya uygun gerektirici nedenlere, özellikle delillerin değerlendirilmesinde bir isabetsizlik görülmemesine göre davalıların tüm, davacıların ise aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları reddedilmelidir.

2-Davacıların temyiz itirazlarına gelince; dava trafik kazası sonucu yaralanma nedeniyle maddi ve manevi tazminat isteğine ilişkindir. Mahkemece dava kısmen kabul edilmiş ve karar taraflarca temyiz edilmiştir.

a) Davacıların Almanya vatandaşı olmaları, olaydan hemen sonra ülkelerine dönerek uğradıkları zararları gidermek için kendi ülke parasıyla harcama yapmış bulunmaları gözetildiğinde yabancı ülke parasıyla tazminat isteyebilmelerinde hukuka aykırı bir yön bulunmamaktadır. Bu nedenle zararın istedikleri yabancı ülke parası üzerinden belirlenerek bunun fiili ödeme günündeki kur üzerinde tahsiline karar verilmelidir. Mahkemece bu yön üzerinde durulmadan tazminatın Türk Lirası olarak belirlenip verilmiş olması bozma nedenidir.

b) Davacı Eugen Krey olaydan önceki aylık kazancının 9.000- DM olduğunu iddia ettiğine ve bilirkişi raporundaki açıklamayla davacının 24.9.1999 tarihli bilirkişi raporuna karşı yazılı beyanına göre bu konuda yeniden araştırma yapılmadan aylık kazancının 3.000 DM kabul edilmiş olması da bozmayı gerektirmiştir.

ÇEVİK AVUKATLIK BÜROSU
ANTALYA

c)...Davaya konu olan işte davacıların yaralanma dereceleri; olaydaki kusur durumu ve yukarıdaki ilkeler gözetildiğinde hükmedilen manevi tazminat miktarları azdır. Daha üst düzeyde manevi tazminat takdir edilmek üzere karar bozulmalıdır..." gerekçesiyle bozulmuştur.

Mahkemece verilen ikinci karar; Özel Daire'ce, bozma ilamının 2/a maddesine ara kararıyla direnilmiş olmasına karşın, gerekçeli kararda bozma yönünde hüküm kurulması nedeniyle usule ilişkin nedenle ve yukarıda yazılı gerekçeyle bozulmuş; yerel mahkemece usulü yönden son bozma ilamı doğrultusunda hüküm oluşturularak, esasa ilişkin ilk bozma kararının 2/a bendindeki "davacıların zararının, istedikleri yabancı ülke parası üzerinden belirlenerek bunun fiili ödeme günündeki kur üzerinden tahsiline karar verilmesi gereğine" işaret eden bozma gerekçesine direnilmiş; ilk bozma ilamının 2/b ve 2/c bentlerinde yer alan, "davacı Eugen Krey'in aylık kazancının araştırılması ve davacılar yararına daha üst düzeyde manevi tazminat takdir edilmesi gereğine" değinen bozma nedenlerine ise uyulmuştur.

1-Görüldüğü üzere, bozma ilamının direnmeye konu 2/a maddesi yönünden Özel Daireyle Yerel Mahkeme arasındaki uyumsuzluk; davacıların zararının yabancı ülke parası üzerinden belirlenerek bunun fiili ödeme günündeki kur üzerinden tahsiline karar verilip verilemeyeceği noktasında toplanmaktadır.

Borçlar Kanunu'nun 23.11.1990 gün ve 3678 sayılı Yasayla değişik 83 üncü maddesinde haksız fiil ve sebepsiz zenginleşmeden doğan alacaklarda yabancı para üzerinden zararın ne şekilde giderileceği konusunda açık ve net bir hüküm bulunmamakla birlikte, haksız fiil ve sebepsiz zenginleşmeden doğan davalarda oluşan zararın yabancı para üzerinden ödenmesine engel emredici ve yasaklayıcı bir hüküm de yer almış değildir. Bu konuda yasada bir boşluk bulunduğu şüphesizdir.

Nitekim İsviçre'de de haksız fiil ve sebepsiz zenginleşmeden doğan zararlarda İsviçre Borçlar Kanunu'nda zararın yabancı para üzerinden ödeneceğine dair düzenleyici bir hüküm bulunmamasına rağmen, uygulama ve öğretide bu hallerde de zararın yabancı para üzerinden giderilmesi kabul edilmektedir. Bu sonuca şu gerekçelerle ulaşılmaktadır:

Tazminatın amacı, zarar gören kişinin gerçek zararını karşılama olmalıdır. Zararın giderilmesinde hangi para biriminin esas alınacağı sorusu da, zararın hangi para birimi ile tam olarak karşılanabileceği şeklinde olmalıdır. Yasanın amacı, zararın tamamen giderilmesine yöneliktir. Sözleşme dışı tazminat taleplerinde doğru ve hakkaniyete uygun bir sonuca varılabilmesi gerekir. Böylece ileride munzam zarar ve kur farkı davalarına (BK m.105) meydan verilmemesi ve zararın tam olarak karşılanması için, bu zararın zarar gören açısından tespiti gerekir. Zarar gören açısından zarar, hangi para birimine göre doğmuşsa, o para biriminin tazminat olarak talep edilmesi amaca uygunluk yönünden en uygun olanıdır (Bkz. BGE 48 II 79; BGE 47 II 194). Örneğin deniz taşımalarında kullanılan yabancı menşeli konteyner haksız eylem sonucunda Türkiye'de hasarlanmış ise, hasarlanan konteynerin yerine konulacak yabancı menşeli bir konteynerin Türkiye ve yabancı ülkelerde yabancı parayla alınabileceği belirgindir. Zarar gören kişinin zararı ancak yabancı parayla giderilebilir.

Bu noktada, zarar ve tazminat kavramları hakkında kısa bir açıklama yapılmasında yarar vardır.

ÇEVİK AVUKATLIK BÜROSU
ANTALYA

Hemen belirtilmelidir ki, kaynağı veya hukuki sebebi ne olursa olsun, zarar kavramı, zarar görenin mal veya manevi varlığındaki bir azalmayı; zararın tazmini ise, eğer zarar oluşmasaydı zarar görenin malvarlığı hangi halde olacak idiyse, o halin yeniden sağlanmasını ifade eder.

Doğaldır ki; kaynağına, sebebine ve her somut olayda farklı şekillerde gündeme gelebilecek benzeri ölçütlere göre, hem zararın nitelik ve kapsamı ve hem de tazmini, her olayın kendine özgü yapısı içerisinde, değişen bir özellik gösterecektir. Dolayısıyla, zarar verenin tazminat yükümlülüğü belirlenirken, zarar görenin malvarlığının zararın doğumundan önceki hale getirilmesinin sağlanması esas tutulmalı; bunu tam olarak sağlayacak, eş söyleyişle gerçek zararı gidermeye yeterli olacak miktarda tazminata hükmedilmeli; tazminat miktarı, zarar görenin malvarlığında zarardan önceki duruma göre bir artış sağlamamalı, ancak azalmaya da neden olmamalıdır.

Açıklanan ilkeler, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 10.12.2003 gün ve E:2003/754 K:2003/749 sayılı ilamında da benimsenmiştir.

Bu çerçevede somut olay değerlendirildiğinde; Alman uyruklu olan davacılar ülkelerinde serbest bahçıvan ve postanede işçi olarak çalışmaktadırlar. Davacıların kazancı doğal olarak DM bazında kabul edilmek suretiyle işten kalma nedeniyle uğradıkları zarar belirlenmiş, DM bazında yapılmış olan tatil masrafları, tedavi giderleri, katılım payı ve yol giderleri nedeniyle uğranılan zarar da, dm üzerinden belirlenmiştir.

O halde, davacılar zararının DM üzerinden gerçekleştiğinin kabulü zorunludur. Zarar DM üzerinden gerçekleşip belirlendiğine göre, davacıların tazminat alacağına da aynı para üzerinden gerçekleşeceği kuşkudan uzaktır. Kısaca davacı taraf, davalılardan, yabancı bir para üzerinden gerçekleşmiş bir alacağa sahiptir.

Hal böyle olunca; yerel mahkemece, Hukuk Genel Kurulu'nca da benimsenen ve aynı yöne işaret eden Özel Daire bozma ilamına uyularak, davacıların zararının, istedikleri yabancı ülke parası üzerinden belirlenerek bunun fiili ödeme günündeki kur üzerinden tahsiline karar verilmesi gerekirken, yanılığılı değerlendirme sonucu tazminatın Türk Lirası olarak tahsiline dair verilen kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır. Direnme kararı bu nedenle bozulmalıdır.

2-Bozma ilamının 2/b ve 2/c bentlerinde yer alan, "davacı Eugen Krey'in aylık kazancının araştırılması ve davacılar yararına daha üst düzeyde manevi tazminat takdir edilmesi gereğine" değinen bozma gerekçelerine açıkça uyularak verilen karar yeni hüküm niteliğinde bulunduğundan, bu yöne ilişkin temyiz itirazlarının incelenmesi için dosyanın Özel Daireye gönderilmesi gerekir.

SONUÇ : 1-Davacılar vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile; direnme kararının yukarıda (1) numaralı bentte ve Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı HUMK.nun 429 uncu maddesi gereğince BOZULMASINA, istek halinde temyiz peşin harçlarının geri verilmesine,

2-Yukarıda (2) numaralı bentte açıklanan yeni hükme yönelik temyiz itirazlarının incelenmesi için dosyanın 4. hukuk dairesine gönderilmesine,

11.11.2009 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

ÇEVİK AVUKATLIK BÜROSU
ANTALYA